

ŞAHİN HƏMİDLİNİN ŞEİRLƏRİ

***Bark-bark qucaqlayıb basır bağrına
Göylər qabağına çıxan günəşi.***

Yeri gəlmişkən qeyd edirəm ki, Şahin Həmidlinin səhərə həsr etdiyi digər şeirləri də var və heç bir şeirində təkrarçılığa yol vermir. Ancaq onun təbiət şeirlərini təkcə bununla məhludlaşdırmaq olmaz. O, qış gecələrinə, sökülən dana, payız səhərinə, günəş şüalarına, yarıza, nanəyə, gülləçrə, çiçəklərə, kol dibində bitən bənövşeyə, meşələrə həsr etdiyi şeirlərindən də misallar gətirə bilərəm.

Mən şair Ağacəfər Həsənlinin üç il əvvəl Şahin Həmidlinin "Təbiət dilini öyrədir bizə" şeirlər kitabı haqqında yazdığı resenziyanı oxudum. Eyni fikirdəyəm ki, "Şahin təbiət şairidir, böyük ilhamla Azərbaycan torpağını vəsf edir, onun gözəlliklərini qabardır, şeirə gətirir. Müəllifin obrazları, metaforaları, tapıntıları özünəməxsusluğu ilə seçilir".

Təbii ki, Şahin Həmidlinin şeir adı məni təkcə təbiətlə məhdudlaşdırır. Öz kəndi və onun adamları haqqında şeirləri də az deyil. Və inanıram ki: "Kəndimizin hər yerinə baş çəkib, Bulaq-bulaq, meşə-meşə gezmişəm". Əlbəttə, mən onun "İlk xoruz banıdır kənd fəlsəfəsi" şeirindəki "fəlsəfəyə" irad tuturam. Amma o şeirdə "Çöl-çəmən yaşıllıq bir muzey kimidir, sənət əsəridir quş yuvaları" misralarını bəyənirəm. Qoy desin. Qoy desin ki: "Kəkliyə, bül-bülə, sarıköynəyə, Dağların qoynunda yuvadı Lerik". Qoy desin ki: "Ən gözəl, ən təmiz dağ havasının Nur saçan gözdür kənd adamları". Qoy desinki: "Məndən çox yaşlıdır o qoca kəhriz Dəyanıb üzümə eynəksiz baxır". O, dağlara məftunluğunu gizlədə bilmir və etiraf edir ki: "Yazmağa, pozmağa o qədər söz var Dağa layiqini tapa bilmirəm". Onun bu etirafını bəzi şeirlərinə aid edərdim və hesab edərdim ki, Şahid Həmidlinin "Əntiqə şeirim" kimi bir çox şeirləri onun kitablarına yol tapmasın. Şahin Həmidlinin hər iki kitabında çoxlu ithaf şeirləri var. Bu şeirlərin bir qismi atasına, anasına, əmisinə və şair dostlarına həsr etdiyi şeirlər bəyənimlidir, amma qalan ithafatlar nə qədər səmimi hissləri ifadə etsə də, onları əsl şeir kimi qəbul etmək doğru deyil. Qoy həmin şeirlər (onlarla dostla, tanışla həsr edilən və şeir kimi yox, tərif kimi yazılanlar) ad günlərində oxunsun.

Mən Şahin Həmidlinin sevgi şeirləri, din-iman təəssübkeşliyi, Şuşaya, Azərbaycan zabıt və əsgərləri ilə bağlı digər şeirlərindən özüm söz açmadım, onlar təbii hisslərdən yaranıb. Sözümlü Şahin Həmidlinin Vətən sevgisi ilə yoğrulmuş bu misraları ilə bitirirəm

***Qolumun qüvvəsi, gözümün nuru,
Qəlbimin sevinci Azərbaycandır.
Kökünə bağlıdır soyadım, soyum,
Qurban olum ocağına, pirinə.
Bayrağın üstünə başımı qoyum,
Himnini oxuyum layla yerinə.***

Təbiətə bu dərəcədə heyranlıq hissinin səbəbini elə təbiətin özündə axtarmaq lazımdır.

Şahin Həmidliyə görə lalələr ona görə qırmızıdır ki: torpağın köksündə dərdlər, nalələr bitib, "bırvaxt burda qan yerinə su axıb, ona görə qırmızıdır lalələr".

Görkəmli münəqqid Yaşar Qarayev yazırdı ki: "Təbiət Vətənin tarixidir". Bu tarixə nəzər yetirsək, görürük ki:

***Dağlar ana yurdun baş daşlarıdır,
Seçilmir pirindən, ocaqlarından.
Bulaqlar torpağın göz yaşlarıdır,
Axır gecə-gündüz yanaqlarından.***

***Yurdun ürəyində yatır sirləri,
Çəmənlər otlarla yazılan dastan.
Dərələr köhnəmiş qəbir yerləri,
Sıldırım qayalar muzey, qəbristan.***

Amma ana təbiət həm də bütün gözəllikləri ilə şairlərə və yurdun hər bir insanına duymaq, özünü bu gözəlliklərə vəqif etmək aludəçiliyini bəxş edir. Şahin Həmidli təbiəti təkcə tarixin gözüylə yox, həm də (və daha çox!) bu günün sirləri, möcüzələri ilə oxudur bizə. O, təbiətin vəsfini, standart və şablon tərənnümünü deyil, özünü təqdim edir, yəni sözün yaxşı mənasında təbiət dərsi keçir.

Çalışır ki, ilin fəsilləri, səhəri-axşamı, meşəsi, bağı, günəşi-ay, çəmənini=çöl, dağı-dərəsi haqqında yazılan şeirləri təkrar etməsin, təzə söz desin və təbii ki, onun orijinal bədii təsvir vasitələri ilə buna nail olsun.

Məsələn, həksər şairlər öz şeirlərində səhər lövhələri çəkiblər. Şahin Həmidlinin "Səhər lövhəsi" nə diqqət yetirək:

***Xəyal dənizində yerlə göy üzür,
Gecə gözlərindən ovur yuxunu.
Açıb əllərini göyə dan üzü
Oyanıb yuxudan, qovur yuxunu.***

***Zülmət qaranlığı getirir yada,
Səhər nurlandırır daşı, qayanı.
İlahi bir rəssam canlı tabloda
Ağ rənglə boyayır qara boyanı.***

***Göy çəmən göyərə-göyərə qalıb
Barmaqla göstərir doğan günəşi.***

Azərbaycan təbiətinin gözəlliklərini, insan-təbiət vəhdətini əks etdirən şairlərimizin adları çəkiləndə ilk sırada Hüseyn Arifin, Musa Yaqubun, Məmməd Arazın, Nəbi Xəzrinin, Hüseyn Kürdoğlunun, Məmməd Aslanın, Qasım Qasımzadənin şeirlərini xatırlayırsan. Onlar təbiətin poeziyasını şeirlərində əks etdirməklə sonra gələn şairlər nəslinə üçün ustad dərsləri keçiblər. Təbii ki, Azərbaycanda elə şair tapılmaz təbiətdən, onun gözəlliklərindən, ümumiyyətlə, böyük alman filosofu Kantın "nəcib, gözəl sadəlik" adlandırdığı təbiətin varlığından söz açmasın. O ənənə indi də davam edir- "Ana təbiətə yaxınlaşdıqca Dönüb özümüdə yaxınlaşırıq" (B.Vahabzadə), "Qoy danışsın təbiət" (Qabil), "Çinar canlı tarix, canlı yazıdır" (H.Arif) - şairlərimiz təbiəti danışdırır və təbiəti danışdırıqca özərini dərk edirlər. Belə şairlərdən biri də Şahin Həmidlidir.

***Tökülən şalalə ruh verir çaya,
Zirvədə açılıb gözəl mənzərə,
Yazı taxtasıdır elə bil qaya,
Sinif otağına oxşayır dərə.
Çox sevir göylərin yağış dilini,
Ötür səhər-səhər yay ləhcəsində.
Hər gün salamlayır səhər yelini,
Bulaqla danışır çay ləhcəsində.
Meşəyə sevdilib yaman dilini,
Ağacla danışır külək dilində.
Dərə işə salıb duman dilini,
Çəmən nəğmə deyir çiçək dilində.***

Şahin Həmidlinin "Təbiət dilini öyrədir bizə" şeirindən gətirdiyim bu misralar bəlkə də oxuculara adi bir təbiət şeirini xatırladar. Amma bu adillikdə təbiətə məxsus 15 ad səslənir və hər birinin özünəməxsus keyfiyyəti-hərəkət və ritmi açıqlanır. Sanki təbiətin özü danışır bu şeirdə.

Şahin Həmidli Lerik rayonunun Tikəband kəndində dünyaya göz açıb, elə bir kənddə ki, yaşıl meşələr, əzəmətli-məğrur dağlar, sərt qayalar, hər damcısı göz yaşına oxşayan bulaqlar, güllər-çiçəklər-otlar, axar çaylar bu kəndi təbii mənzərələr, canlı rəsmlər vadisi kimi canlandırır. Bir kəndin təbiətini-bu təbiətin gözəlliklərini nəzərə çarpdırmaqla doğulduğu o məkanın bütün dağ kəndlərinə aid olduğunu görürük. Kəndə ən başlıca məqam şairin təbiət sevgisindədir. Ustad Hüseyn Arifin "Gəlin, təbiəti dinləyək bir az" çağırışına səs verən Şahin Həmidli bu dinləməni təbiətin özündə axtarır. Ustadın şeiriylə səsleşməçlər də buna sübut ola bilər:

***Bahardır torpaqçın ömrünü qoyan,
Bahar gələn kimi oynar çöllər.
Nə firca görünür, nə də bir boya,
İlahi rənglərlə boyanır çöllər.***

***Baxmaqdan qalmayıb göylərdə taqət,
Buludlar alından silir tərini.
Bir dahi rəssamdır ana təbiət
Sərgiyə çıxardıb əl işlərini.***